

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.7.2021
SWD(2021) 191 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR
SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN

Följedokument till

Paketet för bekämpning av penningtvätt

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och om upphävande av direktiv (EU) 2015/849

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av en myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) 1094/2010, (EU) 1095/2010

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar

{COM(2021) 420 final} - {SEC(2021) 391 final} - {SWD(2021) 190 final}

Sammanfattning
Konsekvensbedömning av ett paket med kommissionens lagstiftningsförslag om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, bland annat utkast till förordning om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, utkast till ändring av direktiv 2015/849 om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, utkast till förordning om inrättande av en EU-myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.
A. Behov av åtgärder
Varför? Vilket problem behöver åtgärdas?
Tre problem har identifierats, trots den senaste tidens ändringar av direktivet om bekämpning av penningtvätt: brist på tydliga och konsekventa regler, inkonsekvent tillsyn på den inre marknaden samt otillräcklig samordning och otillräckligt informationsutbyte mellan finansunderrättelseenheter (FIU). Hänvisning görs till 2019 års efterhandsanalysrapport om nyligen uppdagade fall av penningtvätt i EU (COM(2019) 373 final). Vad gäller reglerna noteras avsaknaden av begränsningar för kontanttransaktioner och effekterna av detta på begränsningen av den höga risken för penningtvätt till följd av stora kontantbetalningar. De enheter som omfattas av lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt och kundkännedom är några av de andra områden där en större harmonisering skulle kunna vara fördelaktig. Den nuvarande strategin för tredjeländer har begränsad effektivitet. När det gäller tillsyn varierar verkställighetens effektivitet mellan medlemsstaterna på grund av skillnader i resurser och praxis. FIU saknar för närvarande gemensamma metoder och harmoniserade mallar, vilket hindrar gemensam analys och leder till att transaktioner och verksamheter som kan vara kopplade till penningtvätt/finansiering av terrorism upptäcks i lägre grad. Den nuvarande strategin för att identifiera innehavare av bankkonton över gränserna är inte effektiv.
Vad förväntas initiativet leda till?
Målet är att stärka den förebyggande ramen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU genom att undanröja de nuvarande kryphål som gör det möjligt för brottslingar att missbruka EU:s finansiella system för att tvätta sina vinster från olaglig verksamhet eller tillåta finansiering av terroristverksamhet. Följande förväntas till följd av åtgärder på både lagstiftnings- och strukturnivå: - En tydligare uppsättning regler, inklusive direkt tillämpliga bestämmelser, kommer att säkerställa en mer konsekvent tillämpning av ramen. Detta kommer att möjliggöra en mer konsekvent strategi för de enheter som är skyldiga att tillämpa regler om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU samt för de åtgärder som de måste vidta, utöver att införa ett tak för kontantbetalningar i EU. - Inrättandet av en EU-myndighet för bekämpning av penningtvätt kommer att förbättra tillsynen och stödja samarbetet mellan FIU.
Vad är mervärdet med åtgärder på EU-nivå?
I det paket för bekämpning av penningtvätt som kommissionen antog 2019 betonas hur brottslingar har kunnat utnyttja skillnader mellan medlemsstaternas system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Eftersom penningtvätt och finansiering av terrorism ofta är något som sker över gränserna är bra samarbete mellan nationella tillsynsorgan och FIU nödvändigt för att förhindra dessa brott. Många enheter som måste uppfylla krav avseende bekämpning av penningtvätt har gränsöverskridande verksamhet, och de nationella tillsynsorganens och FIU:s olika sätt att arbeta gör att de inte kan skapa optimala rutiner för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism på koncernnivå. Större samordning på EU-nivå, inbegripet direkt EU-tillsyn över de mest riskfyllda enheterna, behövs för att hantera dessa gränsöverskridande frågor och maximera kapaciteten i EU:s finansiella system för att både förebygga och upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism.
B. Lösningar
Vilka alternativ, både lagstiftning och andra åtgärder, har övervägts? Finns det ett rekommenderat alternativ? Varför?
När det gäller reglerna om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism är alternativen, förutom grundscenariot (minimala ändringar av det nuvarande direktivet om bekämpning av penningtvätt), direkt tillämpliga och mer harmoniserade regler som endast gäller de enheter som omfattas av lagstiftningen eller som även omfattar tillsynsorgan och FIU. På tillsynsområdet består grundscenariot av begränsad samordning av bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som för närvarande utförs av Europeiska bankmyndigheten. Ett mellanting är att på EU-nivå skapa indirekta tillsynsbefogenheter (ett EU-organ för tillsyn över nationella tillsynsorgan), och ett annat alternativ är att skapa direkt tillsyn på EU-nivå över ett antal av de mest riskfyllda enheterna. Ett sista alternativ är att EU har direkt tillsyn över alla ansvariga enheter. För FIU är ett

alternativ, förutom grundscenariot med informell samordning mellan nationella FIU, att skapa en samordnings- och stödmekanism på EU-nivå för FIU. Ett annat alternativ är att skapa en gemensam FIU för EU som ersätter de nationella FIU.

De valda alternativen är en uppsättning mer harmoniserade regler för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, inklusive en mer harmoniserad uppsättning enheter som omfattas av kraven på bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, mer harmoniserade krav som de måste tillämpa och ett tak på 10 000 euro för kontantbetalningar i EU, en tillsynsmyndighet med ansvar för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU, med indirekta tillsynsbefogenheter för alla enheter som omfattas av kraven på bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, och direkt tillsynsbehörighet för ett urval av de mest riskfyllda enheterna i finanssektorn, en samordnings- och stödmekanism på EU-nivå för FIU, som är integrerad i samma EU-organ som tillsynsmyndigheten, sammankoppling av de nationella bankkontoregistrerna och datasöksystemen.

Vem stöder vilka alternativ?

Det offentliga samrådet mottog 202 svar, varav 99 % ansåg att ytterligare åtgärder behövs för att bekämpa penningtvätt/finansiering av terrorism. Åtgärder på EU-nivå ansågs vara det effektivaste alternativet. Alla kategorier av berörda parter stöder mer harmoniserade regler, inklusive en mer harmoniserad uppsättning ansvariga enheter (76 %), mer harmoniserade krav som de måste tillämpa (67 %) och begränsningar för kontantbetalningar (55 %). När det gäller EU:s tillsynsmyndighet vill 55 % av de svarande att den ska omfatta alla enheter, antingen omedelbart eller stegvis (där aktörerna utanför finanssektorn är mer skeptiska). De flesta berörda parter stöder vidsträckta befogenheter för mekanismen för FIU – från att ta fram mallar (57 %) till att bedöma trender och risker (62 %) till att stödja gemensamma analyser (57 %).

C. Det rekommenderade alternativets konsekvenser

Vad är nyttan med det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges nyttan med de huvudsakliga alternativen)?

Ökad effektivitet och ändamålsenlighet i EU:s ram för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism genom en mer konsekvent tillämpning och verkställighet är den största nyttan med de rekommenderade alternativen, med strukturer på EU-nivå för att stödja, samordna och stödja detta. Detta kommer att minska brottslingars möjligheter att utnyttja rättsliga skillnader mellan medlemsstaterna och bättre skydda vårt finansiella system och vår ekonomi. En effektivare strategi gentemot tredjeländer bör minska bördan för aktörerna eftersom de regler som ska tillämpas blir smartare och förbättrade kontroller reserveras för riskfyllda situationer. En EU-omfattande sammankoppling av bankkontoregister skulle påskynda tillgången till uppgifter om bankkonton och underlätta gränsöverskridande samarbete mellan FIU och andra behöriga myndigheter. Begränsningen av kontanttransaktioner till betalningar under 10 000 euro kommer i hög grad att avskräcka från penningtvätt utan att påverka den ekonomiska integrationen.

Vad är kostnaderna för det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges kostnaderna för de huvudsakliga alternativen)?

De största kostnaderna är dem för att skapa och driva en ny EU-myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (ett tillsynsorgan). Om man antar en personalnivå på 250 heltidsekvivalenter när hela verksamheten är igång skulle den årliga kostnaden uppgå till 40 miljoner euro. Enligt beräkningarna kan mer än hälften av dessa kostnader täckas av avgifter för enheter i finanssektorn som omfattas av ramen.

Enheter i den privata sektorn som nyligen kommit att omfattas av ramen för bekämpning av penningtvätt kommer också att ådra sig kostnader. Dessa är huvudsakligen vissa typer av leverantörer av virtuella tillgångstjänster och plattformar för gräsrotsfinansiering. Dessa kostnader kommer främst att omfatta rekrytering och utbildning av personal med ansvar för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt inskaffande av lämpliga it-tillämpningar. Vissa enheter som omfattas av ramen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism kommer att ådra sig kostnader för bidrag till myndigheten för bekämpning av penningtvätt. Den exakta kostnaden per enhet kommer att bero på det antal enheter som måste bidra (detta kommer att fastställas i en efterföljande delegerad akt).

Sammankopplingen av centraliserade bankkontoregister och datasöksystem kommer att generera kostnader både när systemet upprättas och när det ska underhållas. Baserat på kostnaderna för andra EU-system uppskattas kostnaderna för den framtida sammankopplingsplattformen preliminärt till cirka 2 000 000 euro.

Hur påverkas företagen, särskilt små och medelstora företag och mikroföretag?

Finansinstitut som är verksamma över gränserna kommer att uppleva fördelar med tydligare och mer konsekventa regler i hela EU, vilket kommer att leda till minskade efterlevnadskostnader. Dessutom kommer de att få mer harmoniserade metoder och bättre kommunikation mellan nationella tillsynsorgan och FIU, och vissa

kommer bara att behöva hantera en enda EU-tillsynsmyndighet. Andra ansvariga enheter bör uppleva förbättrad kvalitet på tillsynen och bättre återkoppling från FIU. Små och medelstora företag som omfattas av ramen för bekämpning av penningtvätt är i huvudsak icke-finansiella, däribland notaries, fastighetsmäklare, revisorer och andra. För närvarande spelar de en begränsad roll vid upptäckt av penningtvätt/finansiering av terrorism. Deras medvetenhet om penningtvätt/finansiering av terrorism kommer att förbättras, utöver nivån av övervakning för att säkerställa att de tillämpar åtgärder för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Som ett resultat av detta initiativ bör antalet misstänkta transaktioner som de rapporterar öka.

Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?

Inga sådana negativa konsekvenser förutses. Vissa besparingar kan uppstå för vissa nationella tillsynsorgan som för närvarande övervakar enheter som i stället kommer att övervakas av en EU-tillsynsmyndighet.

Uppstår andra betydande konsekvenser?

Den viktigaste förväntade betydande konsekvensen är en minskning av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU. Europol har uppskattat det totala beloppet för upptäckt penningtvätt/finansiering av terrorism till långt över 100 miljarder euro per år. En förbättrad förebyggande ram kan bidra till att minska denna siffra genom att minska möjligheterna för brottslingar. Detta kan ge stora välfärdsfördelar. Förbättrad upptäckt kommer dessutom att ha en positiv inverkan på de fall som utreds och åtalas, med större möjligheter att återvinna tillgångar till förmån för alla.

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

En översynsklausul i den framtida förordningen om bekämpning av penningtvätt kommer att behöva utvärderas inom fem år efter tillämpningen. Myndigheten för bekämpning av penningtvätt kommer att ses över samtidigt, om den har varit operativ minst två år vid den tidpunkten.